

L'antropologia avança a les escoles: L'acreditació de l'antropologia al batxillerat¹

Brian V. Street²

(Traducció: Josep Martí)

La introducció de l'antropologia al batxillerat representa un avanç important per a la disciplina al Regne Unit. Per primer cop, s'ha iniciat un pla d'estudis d'antropologia específic per a batxillerat, preparant estudiants per a l'educació superior al Regne Unit (i arreu). Ara que el *Royal Anthropological Institute* ha reeixit finalment en aconseguir l'acreditació dels cursos per ser impartits als instituts d'ensenyament des d'aquest setembre, és oportú intentar posar aquest assoliment en un context històric més ampli. En aquest article faré una breu ullada als intents de la disciplina durant quatre dècades per introduir l'antropologia en contextos educatius més enllà de la universitat. Aquest procés es pot entendre tant com a part d'un ampli compromís públic (cf. Eriksen 2006) com també com a evidència de què els antropòlegs d'aquest país s'han preocupat de fet des de fa temps de l'antropologia tant a l'educació com també de l'educació (vegeu Green i Bloome 1997 per a una útil anàlisi de les significacions d'aquestes dues aproximacions).

Molt abans de què es produís el recent allau d'iniciatives per a un major compromís públic de l'antropologia (per exemple Scheper-Hughes 2009, Eriksen 2006) la potencial contribució de la disciplina a l'educació preuniversitària es veié com un important àmbit d'actuació en el qual l'antropologia podria contribuir a millorar la percepció social de les diferències culturals, racials i ètniques de forma progressiva. Durant la dècada dels 70, per exemple, el *Royal Anthropological Institute* va començar a produir materials per a les escoles amb la *Guia de Recursos per a Mestres* de 1974 elaborats per Richard Thorn i altres. Poc després, Michael Sallnow fou nomenat Delegat d'Educació del *Royal Anthropological Institute*, i s'embarcà en les sèries "País i poble" en cooperació amb la *Inner London Education Authority* (ILEA) i l'editorial Blackwell. Ell i altres autors tragueren profit de la considerable experiència que la disciplina havia anat acumulant en el film antropològic, talment com l'actual Comissió d'Educació també està fent. Aquestes sèries estaven deliberadament dirigides a estudiants d'onze a catorze anys, l'àmbit

¹ "Advancing anthropology in schools: The accreditation of the Anthropology A-level", *Anthropology Today* 26/2, 2010, pp. 1-3.

N.T. A l'article es parla concretament de l'acreditació de l'antropologia a l'*Advanced Level*. L'*A-Level* és un certificat que el sistema educatiu del Regne Unit atorga després dels dos darrers anys de secundària. Sempre que a l'article original es parla d'*A-Level*, per tal de facilitar la lectura, ho hem traduït senzillament per *batxillerat*.

² Brian Street és professor de llengua a l'educació al *King's College* de la Universitat de Londres i docent convidat d'educació a la *Graduate School of Education*, Universitat de Pennsylvania. El seu email: brian.street@kcl.ac.uk.

d'edat en el qual –segons argumentava Sallnow- els prejudicis es podien combatre de forma més efectiva.

Les actes d'un congrés organitzat pel *Royal Anthropological Institute* conjuntament amb el *Grup de Drets de les Minories* (MRG) -“Ensenyant sobre els prejudicis”- foren publicades com una ponència del MRG (resumida a *Royal Anthropological Institute News*, vegeu Corlett 1983). Un número especial de *Social Science Teacher*, la revista de l'Associació de Professors en Ciències Socials, sobre “Antropologia i Educació”, fou també indicatiu de l'ampli interès de la disciplina en l'àmbit escolar, mentre que el Batxillerat Internacional introduí una unitat sobre antropologia a principis dels anys 70 (cf. Rowe 1976).

Durant la dècada dels 80, una munió d'articles i cartes a la *Royal Anthropological Institute News* (RAIN) i a la publicació que la succeí, *Anthropology Today*, continuaren discutint les maneres com l'antropologia podria contribuir a l'educació (Corlett 1983, Feuchtwang 1987, La Fontaine 1986, Jenkins 1987, Street 1984, 1987a, Cohen 1988). Es constata que la disciplina oferia una perspectiva més sofisticada sobre l'aleshores mogut debat sobre “l'educació multicultural i antiracista” i que contribuïa als plans d'estudis de les escoles i projectes d'avaluació a través de la producció de materials. John Corlett (1983) afirmava que si els exàmens formals s'havien de veure com a índex de l'estatus de la disciplina, l'antropologia social era tinguda en baixa estima. Alguns comentaris al respecte suggeriren que tot i que havia alguna cosa que s'estava movent això no era suficient per proveir a l'antropologia el tipus d'estatus que Corlett cercava. De fet, un nombre d'instituts d'ensenyament al Regne Unit usaven procediments d'avaluació per als exàmens del Certificat General d'Educació (GCE) (proporcionats per cursos desenvolupats per professors, sovint amb possibilitats d'avaluacions internes) per proveir recursos d'ensenyament antropològic: El *Projecte d'antropologia* de la Gosforf Hill School, per exemple, perseguia “oferir evidències visuals i escrites sobre pobles de diferents cultures” (Pack 1984). Altres materials d'antropologia dirigits a escoles incloïa sèries d'opuscles sobre Ghana produïts per l'*Oxfordshire Curriculum Development Project* amb col·laboració amb la *Ghana Publishing Corporation*.

Tal com mostrava la correspondència, un nombre d'antropòlegs britànics participaren de fet en les iniciatives al voltant d'antropologia i educació en aquell temps. A l'any 1986, Jean La Fontaine (després de què el nomenessin president de la Comissió d'Educació del *Royal Anthropological Institute*) escrigué en un número especial d'*Anthropology Today* dedicat a l'“antiracisme”: “Ja no n'hi ha prou amb què els antropòlegs ofereixin la comprensió d'“altres cultures” com la seva única contribució per crear una societat amb menys prejudicis. Ens hem de confrontar directament amb el problema, tant en la recerca com en la pràctica”. En resposta, Richard Jenkins (1987) suggerí que “ja és temps per què més antropòlegs parin la seva atenció en les seves pròpies cultures”, mentre Ahmed Ishtiaq i Terry Booth (1987) recollien idees de la contribució teòrica i epistemològica de l'antropologia per a debats sobre “raça” i les seves implicacions per a l'acció: “s'ha de reconèixer el fet de què es tracta de debats vius que es realitzen en àmbits que influencien i donen forma a l'acció social”.

En 1987 el Consell del *Royal Anthropological Institute* organitzà un grup de treball sobre educació “amb la finalitat de preparar un esborrany de declaració política sobre educació amb referència específica als materials per a mestres i ensenyament sobre prejudicis i etnicitat”. Es feu una crida per demanar als mestres amb formació en antropologia que es possessin en contacte entre ells, i es consultà també el *Cos d'Inspectors d'Educació de sa Majestat* (HMI), responsable per a les ciències socials de l'aleshores *Departament d'Educació i Ciència* (DES). Alguns antropòlegs professionals també expressaren el seu interès, precisament tot fent referència a l'article de La Fontaine.

Nogensmenys, per a una sèrie de raons, l'energia d'aquestes iniciatives es dissipà al llarg de la dècada següent, malgrat que en aquest període de pausa la *British Association of Social Anthropology in Policy and Practice* (BASAPP), després denominada *Anthropology in Action*, intentà de mantenir viu l'interès tot establint una xarxa d'aquest ensenyament preuniversitari de l'antropologia (docents de batxillerat, de cursos d'accés a la formació continuada, així com mestres d'escola) i realitzant tallers ocasionals. Alguns estaven no obstant preocupats de què l'antropologia no fos realment apropiada com a matèria per a estudiants preuniversitaris, dels quals s'afirmava que els mancava la maduresa i experiència social necessàries per tractar la complexitat de perspectives requerides per aquests estudis.

El *Royal Anthropological Institute* sembla haver estat prudent tot evitant fer massa soroll en els debats polítics inspirats per l'Informe Swann (1984) sobre la igualtat a l'educació: una cosa era considerar les perspectives antropològiques rellevants per entendre “altres cultures” però una altra embolicar-se en arguments i contraarguments sobre “prejudicis” a la societat britànica. Talment com David Mills afirma (en curs de publicació):

“Les noves polítiques d'antiracisme, en un temps d'immigració creixent i malestar social, dugué l'*Inner London Education Authority* a ser cautelosa sobre l'exotització de la diferència de la qual l'antropologia podria ser potencialment acusada. En el sí del *Royal Anthropological Institute*, hi hagué acalorats debats sobre si l'antropologia podia i deuria formar part de l'educació antiracista. En aquest temps, els mandataris de torn se sortiren amb la seva per les pors de què el *Royal Anthropological Institute* pogués acabar tan fracturat políticament com l'*American Anthropologist Association*. Hom s'enretirà a jugar un paper més acadèmic i molts dels mestres més radicals i activistes es deixaren endur per aquesta iniciativa de retirada.”

Al mateix temps, les propostes dels plans d'estudis del govern esdevingueren més reguladores i centralitzades, tot fent més difícil a les escoles desenvolupar els seus propis plans d'estudis, talment com s'havia arribat a fer abans en els processos d'avaluació propis del Certificat General d'Educació. Fou només a inicis del 2000 que el *Royal Anthropological Institute* reinstituí la seva Comissió d'Educació i començà mirar la manera com la disciplina podria ser ensenyada a les escoles.

En l'ambient actual, els arguments segons els quals l'antropologia podria contribuir a l'educació són més aviat diferents d'aquells de l'època primerenca. Talment com Hilary Callan i jo mateix pensem: "En una era en la qual la comprensió i reconeixement global de diferents maneres de veure el món tenen des d'una perspectiva social, política i econòmica una importància crítica, l'antropologia pot jugar un paper central tot ampliant l'àmbit i finalitats de l'educació en aquests contextos, i és rellevant no només per als cursos universitaris sinó també per a estudiants de secundària i de formació continuada" (Callan i Street, en curs de publicació). En el seu pla estratègic de 2004, el *Royal Anthropological Institute* identificà prioritats que incloïen la promoció del coneixement antropològic dins del sistema educatiu preuniversitari del Regne Unit i el reforçament del compromís de la disciplina en qüestions relatives a l'esfera pública. La Comissió d'Educació reconstituïda, molts dels membres de la qual havien estat també actius a les iniciatives dels anys 80, començà les seves funcions oficialment al 2004 en el marc d'una estesa confiança de què era el temps propici per tornar a involucrar-se "amb l'ampli procés educatiu i amb prioritats nacionals tals com l'educació de la ciutadania." (ibid.)³

La Comissió d'Educació treballa ara en un context diferent al de l'anterior període, i ha rebut un fort recolzament per part dels caps de departaments universitaris d'antropologia, així com del consell del *Royal Anthropological Institute*. Per exemple, després de l'any 2000, el *Royal Anthropological Institute* estava millor de recursos i hi havia un nou director amb un especial interès en educació. Es formà un equip fort i compromès que conjuntament amb un delegat d'educació del *Royal Anthropological Institute*, finançat en part per l'*Economic and Social Research Council* (ESRC), tot acordant una sèrie de temes, desenvolupà un programa d'estudis per a l'antropologia en el batxillerat com a poderós recurs per introduir les perspectives antropològiques als dos darrers anys dels instituts d'ensenyament de secundària: dues unitats per a un primer nivell (el primer any d'un programa potencial de dos anys) cobriran els temes "Ésser humà: unitat i diversitat", i "Esdevenint persona: identitat i pertinença". Per al segon any està previst afegir dues unitats més: una sobre el tema de "Global i local: societats, entorns i globalització", i l'altra sobre "Practicant l'antropologia: mètodes i recerques"⁴.

Una característica clau del disseny és que els temes contenen elements d'un ampli espectre de l'antropologia, tant de la biològica com de la social. Un organisme d'atorgament de títols, l'*Assessment and Qualifications Alliance* (AQA) s'uní a la Comissió d'Educació, per presentar el curs proposat a la *Qualifications and Curriculum Authority* (QCA – actualment QCDA). Un àmbit que implicà moltes negociacions i debat fou el desig de la Comissió d'Educació

³ Comissió d'antropologia en secundària i formació continuada del *Royal Anthropological Institute*, mandat adoptat per la comissió Steering, 17 de març de 2004. El mandat de la comissió consisteix a iniciar, promoure i desenvolupar estratègies per difondre el coneixement i concienciació de l'antropologia entre estudiants preuniversitaris i de formació continuada i els seus professors i assessors. Es prestarà una atenció especial a l'antropologia en els plans d'estudis i com a matèria d'examen. La comissió assessorarà el Consell en polítiques i accions amb aquestes finalitats.

⁴ Al *Royal Anthropological Institute* o a l'*Assessment and Qualifications Alliance* s'hi trobaran més detalls.

de què els estudiants d'antropologia participessin en algunes pràctiques per tal de reconèixer la realitat i els problemes pràctics amb els quals s'encara l'antropologia. Les autoritats governamentals i avaluadores es resisteixen a permetre "projectes" personals a causa dels perills d'ús indegut i plagiariisme i de qüestions ètiques involucrades. Nogensmenys, la Comissió estimà que l'antropologia constituïa un cas particular quant a l'activitat participativa dels estudiants i eventualment guanyà el cas sota el títol de "Practicant Antropologia", que com a part de la darrera de les unitats abans esmentades, es basa en el contingut de les altres tres unitats per "avaluar la capacitat dels candidats" per aplicar els seus conceptes i coneixements antropològics a l'escenari de la vida real.

L'antropologia en el batxillerat fou finalment aprovada per l'*Office of the Qualifications and Examinations Regulator* (Ofqual) a l'octubre de 2009, i els instituts d'ensenyament podran començar a impartir els cursos al setembre de 2010. Per aleshores, la Comissió d'Educació del *Royal Anthropological Institute* compta amb haver posat a disposició diversos recursos de materials, tot esperant també que s'inclouï un llibre de text dirigit a formadors per als dos darrers anys de secundària⁵ a la web del *Royal Anthropological Institute*, "Descobrint l'antropologia" (www.discoveranthropology.org.uk), pel·lícules adients i material fotogràfic amb anotacions i documents escrits de recolzament (en col·laboració amb les comissions de fotografia i cinematografia del *Royal Anthropological Institute*) i sessions de capacitació per a professors. La delegada d'educació, amb finançament d'ESRC, Nafisa Fera, ha creat una llista de contactes de professors potencials – sovint graduats que els hauria agradat ensenyar antropologia a les escoles, però que fins ara han hagut d'ensenyar altres matèries–, i l'AQA actualment celebra trobades per tot el país per donar a conèixer aquests nous continguts de batxillerat i reclutar al mateix temps instituts d'ensenyament. La comissió també està fent ara les consultes pertinents sobre la possibilitat d'incloure l'antropologia en els cursos de formació de professorat del *Certificat en Educació de Postgrau* així com sobre la manera de fer-ho.

* * *

Després de la llarga lluita descrita anteriorment, ara estem disposats a passar a una nova fase que, creiem, tindrà repercussions importants en diversos nivells. Pel que es refereix a l'"antropologia en l'educació", veiem el batxillerat com el primer pas d'un procés més general d'establir la disciplina en contextos educatius fora de la universitat. Per exemple, Barry Dufour, un dels membres de la Comissió d'Educació on també hi era actiu quan prengué forma, és coautor d'un volum sobre ciutadania per a les escoles, en el qual se senyalitzen els camins mitjançant els quals l'antropologia pot contribuir a les creixents exigències per a un pla d'estudis de la ciutadania (Breslin i Dufour, 2008). Mentre que manuals d'antropologia, com el de Joy Hendry (1999) (també membre de la Comissió d'Educació), han assolit molta popularitat i èxit entre els estudiants universitaris, ella i altres han de considerar ara com escriure per

⁵ N.T. Els anomenats en el sistema educatiu del Regne Unit "Lower Sixth" i "Upper Sixth".

als estudiants d'instituts de secundària que podrien acostar-se a la disciplina de forma diferent.

La Comissió d'Educació era molt conscient de què la majoria dels estudiants de batxillerat que reben classes d'Antropologia probablement no continuaran aquest estudi a la universitat –tot i que, per descomptat, és de suposar que hi hauran més estudiants d'antropologia a la universitat com a resultat d'haver estat iniciats en aquesta disciplina al batxillerat. Així hem dissenyat el programa com un procés d'aprenentatge independent, en lloc de com un simple grau universitari. Resta per veure què en resultarà d'aquesta relació entre escola i universitat per a una disciplina –l'antropologia– amb el seu característic interès per l'experiència de la quotidianitat i el seu particular vincle entre teoria i pràctica.

Alguns antropòlegs han assenyalat també que l'antropologia té el potencial per esdevenir en el món contemporani el tipus de disciplina de caire fonamental i no professional talment com ho foren l'estudi dels clàssics i la història per a les generacions anteriors. Per exemple, proporciona aquest ampli però intel·lectualment reptador camp d'estudi que demana als estudiants de pensar críticament sobre la seva posició en el món i encoratja a actuar de forma creativa i constructiva en qualsevol carrera o professió en la qual es puguin embarcar. Un altre membre de la Comissió, David Bennett (en curs de publicació) també observa la importància, en els temps actuals on tot s'audita, de la rellevància (professional) de les percepcions de l'antropologia per a la viabilitat continuada dels cursos de nivell de grau. En altres paraules, a part de les contribucions positives que l'antropologia pot dur a terme en el “conjunt de la societat, té un interès en millorar el seu propi perfil, per garantir la reproducció de la cultura i tradicions disciplinàries cara a un futur incert per a l'educació superior”.

En termes de l'antropologia de l'educació, l'experiència dels darrers 40 anys proporciona una bona munió de dades per considerar com les institucions educatives i governamentals proporcionen lligams entre l'aprenentatge d'una matèria per un costat i la seva ubicació en contextos socials i institucionals en general, per l'altra. Una característica d'això és la implicació del compromís públic de l'antropologia (cf. Eriksen 2006), i anticipem el fet que la disciplina serà cada cop més àmpliament coneguda, una qüestió que ja es va debatre a la recent trobada informal de representants internacionals organitzada per la Presidència de l'*American Anthropological Association* a Filadèlfia, en la qual els participants es delien per constatar com la nostra experiència sobre la forma en què l'Antropologia es belluga a través de diferents nivells del sector educatiu podria relacionar-se amb la d'altres països.

S'han desenvolupat lligams amb col·legues dels Estats Units sota diferents maneres, per exemple, mitjançant el *Consell d'Antropologia i Educació* que en aquest país ha anat elaborant materials d'antropologia per a escoles tot prestant atenció al compromís públic de la disciplina durant molt més temps del que ha estat el cas al Regne Unit. A la dècada de 1970 es dugué a terme un pla d'estudis de secundària basat en antropologia anomenat “Patrons culturals

en la història humana”, i un projecte pilot més recent de la *Ball State University* d'Indiana té com a finalitat “col·locar antropòlegs a escoles locals” (vegeu www.aaanet.org/committees/commissions/aec/exeprogs.htm). El recolzament als Estats Units al compromís públic de l'antropologia també es pot trobar a l'*Anthropology and Education Quarterly*, en el volum d'corresponent al mes de desembre de 2005.

Potser es pot arribar a considerar el reconeixement formal de la disciplina a secundària com un desafiament tardà a la “baixa estima” que segons Corlett tenia l'antropologia a la dècada de 1980. M'agradaria pensar, no gensmenys, que aquesta estima per a la disciplina depèn també de factors més pregonos, en particular la seva importància per a la comprensió de qüestions de caire global en el món, aspecte en el qual, esperem, els nous estudis d'antropologia al batxillerat hi podran fer una contribució significativa.

Per ampliar la informació sobre iniciatives en educació del *Royal Anthropological Institute* o per contactar visiteu: www.discoveranthropology.org.uk, www.therai.org.uk, i http://web.aqa.org.uk/qual/gce/humanities/anthropology_overview.php.

Els membres de la Comissió d'Educació i delegats d'educació del *Royal Anthropological Institute* Nafisa Fera i Gemma Jones mereixen tot el nostre reconeixement per la seva excel·lent contribució al llarg dels darrers anys: El seu camp d'experiència, des de l'ensenyament universitari fins a les escoles i en comissions governamentals ha fet possible l'acreditació de l'antropologia al batxillerat.

BLIBLIOGRAFIA CITADA

Ahmed, I. and Booth, T., 1987. Racism and multiculturalism. *Anthropology Today* 3(2): 22-23.

ATSS, 1978. Anthropology and education. Special issue of *Social Science Teacher*, 7(4).

Bennett, D. (2010 forthcoming). Encountering anthropology: An exploratory study of degree choice. *Anthropology in Action* 17(3).

Breslin, T. and Dufour, B. (eds) 2008. *Developing citizens*. London: Hodder Murray.

Callan, H. and Street, B. (2010 forthcoming). Anthropology, education and the wider public. *Anthropology in Action* 17(3).

Cohen, A., 1986. Social anthropology of Britain and the question of 'otherness'. *Anthropology Today* 2(6): 3.

- Corlett, J., 1983. Anthropology in British education. *RAIN* 59: 16-19.
- Eriksen, T.H., 2006. *Engaging anthropology: The case for a public presence*. Oxford: Berg.
- Feuchtwang, S. , 1987. The anti-racist challenge to anthropology in the UK. *Anthropology Today* 3(5): 7-8.
- Hendry, J., 1999. *An introduction to social anthropology: Sharing our worlds*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Green, J. and Bloome, D., 1997. Ethnography and ethnographers of and in education: A situated perspective. In: Flood, J., Heath, S. and Lapp, D. (eds) *A handbook of research on teaching literacy through the communicative and visual arts*, pp. 181-202. New York: Simon and Schuster Macmillan.
- Jenkins, R. , 1987. Countering prejudice: Anthropological and otherwise. *Anthropology Today* 3(2): 1-2.
- La Fontaine, J. 1986., Countering racial prejudice: A better starting point. *Anthropology Today* 2(6): 1-2.
- Mills, D. (forthcoming). Teaching anthropology. *Learning and Teaching: The International Journal of Higher Education in the Social Sciences*.
- Oxfordshire Curriculum Development Project. Six booklets on Ghana, produced in collaboration with the Ghana Publishing Corporation and students of Achimota School, Gbewaa School Tamale, Accra High School, Accra Academy and Kumasi Technical School.
- Pack, C., 1984. 'Anthropology Project'. Proposal by Head of Humanities and Resources, Gosford Hill School, Oxfordshire.
- Royal Anthropological Institute and Inner London Education Authority. 'Land and People'. Curriculum units for use in schools on 3 areas (Peru: the Quechua; Papua New Guinea: the Trobriand Islanders; The Kalahari: Kung Bushmen).
- Rowe, J., 1976. Social anthropology as a school subject. *Interact: Educational Journal of the United World College* 1(2): 41-42.
- Scheper-Hughes, N., 2009. Making anthropology public. *Anthropology Today* 25(4): 1-3.
- Street, B.V. , 1982. New developments in teaching anthropology in schools. In: Dufour, B. (ed.) *New movements in the social sciences and humanities*, pp. 178-192. London: Maurice Temple Smith.
- 1984. Anthropology in education. *RAIN* 61: 14. — 1987a. Anti-racist education and anthropology. *Anthropology Today* 3(8): 13-15.

— 1987b. 'RAI Working Party on Education'. Report to RAI Council, 11 February.

Thorn, Richard et al. (eds) 1974. *Teachers' resource guide*. London: Royal Anthropological Institute [republished as Coleman S. and Simpson, R. 1998 *Discovering anthropology: A resource guide for teachers and students* (fifth edition)].